

Doporučení laboratorní sekce České hematologické společnosti ČLS JEP

Stabilita a transport primárních vzorků biologického materiálu do hematologické laboratoře

Zpracoval: J. Charvát, I. Hrachovinová, M. Pecka.

Revize: J. Charvát, I. Hrachovinová, M. Pecka

Recenzent: Členové laboratorní sekce ČHS ČLS JEP

Schváleno Laboratorní sekcí ČHS ČLS JEP: 29.11.2019

Schváleno výborem ČHS ČLS JEP: 9.5.2012

Verze: 1, revize 1

Platnost od: 11.12.2019

Přechodné období (platí i nahrazovaný dokument) do: 11.3.2020

Poznámky:

Tento dokument nahrazuje doporučení České hematologické společnosti ČLS JEP *Doporučení ČHS ČSL JEP ke stabilitě a k transportu primárních vzorků biologického materiálu do hematologické laboratoře* platné od 1.9.2012.

Změny oproti předešlému dokumentu jsou vyznačené modrou kurzívou.

Doporučení laboratorní sekce České hematologické společnosti ČLS JEP

Transport primárních vzorků biologického materiálu do hematologické laboratoře:

Při transportu primárních vzorků je důležité sledovat dva parametry, které závisí na druhu vyšetření a které musí laboratoř monitorovat a dokumentovat dle odstavce 5.4.5.-5.4.7. normy ČSN EN ISO 15189 v aktuální verzi.

1) **Teplota** v dopravním boxu s primárními vzorky

Teplota v boxu musí být po celou dobu transportu udržována v rozmezí 15-25 °C (týká se zejména svozu materiálu).

2) **Doba** transportu primárního vzorku

Doba transportu primárního vzorku do laboratoře (svozem, donáškou, potrubní poštou) nesmí trvat déle než 2 hodiny.

Laboratoř dokumentuje celkovou dobu od odběru vzorku do zpracování (analýzy) – doba transportu je částí této doby.

Stabilita primárních vzorků biologického materiálu vyšetřovaných v hematologické laboratoři:

Stabilitou vzorku se rozumí doba, která uplyne od odběru primárního vzorku do jeho vyšetření.

Primární vzorek musí být během této doby transportován a skladován, tak aby docházelo pokud možno k co nejmenší traumatizaci vzorku (otřesy, třepání aj.)!

A) Krevní obraz (KO), diferenciální počet leukocytů – stabilita vzorku je 5 hodin při teplotě +15 až +25 °C.

B) Protrombinový test (PT) – stabilita primárního vzorku i plazmy je 6 hodin při teplotě +15 až +25 °C.

Teplota nesmí klesnout pod 15 °C. Při ochlazení se aktivuje faktor VII a dochází ke zkrácení času PT!

C) APTT – stabilita primárního vzorku i plazmy:

a) bez heparinu je 4 hodiny od odběru při teplotě +15 až +25 °C.

b) vzorek s heparinem se musí centrifugovat do 1 hodiny po odběru.

Pokud nelze dohledat, zda je vzorek heparinizován, postupuje se tak, jako by byl heparinizován.

D) Ostatní koagulační stanovení (fibrinogen, trombinový test, protein C, faktor V, faktor VIII aj.) – stabilita 4 hodiny od odběru při teplotě +15 až +25 °C.

E) Některá vyšetření vyžadují specifické podmínky, které má každá laboratoř popsány v *Laboratorní příručce*.

Doporučení laboratorní sekce České hematologické společnosti ČLS JEP

Použitá literatura:

1. H21-A5 Collection, Transport, and Processing of Blood Specimens for Testing Plasma-Based Coagulation Assays and Molecular Hemostasis Assays; Approved Guideline - Fifth Edition. Vol. 28(5). CLSI.
2. Guder W. G., Narayanan S., Wisser H., Zawta B. Diagnostic Samples: From the Patient to the Laboratory: The impact of preanalytical variables on the quality of laboratory results, Fourth Edition, 2009.
3. Favaloro E. J., Lippi G., Adcock D. M. Preanalytical and Postanalytical Variables: The Leading Causes of Diagnostic Error in Hemostasis. Semin Thromb Hemost 2008; 34: 612-634,